Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

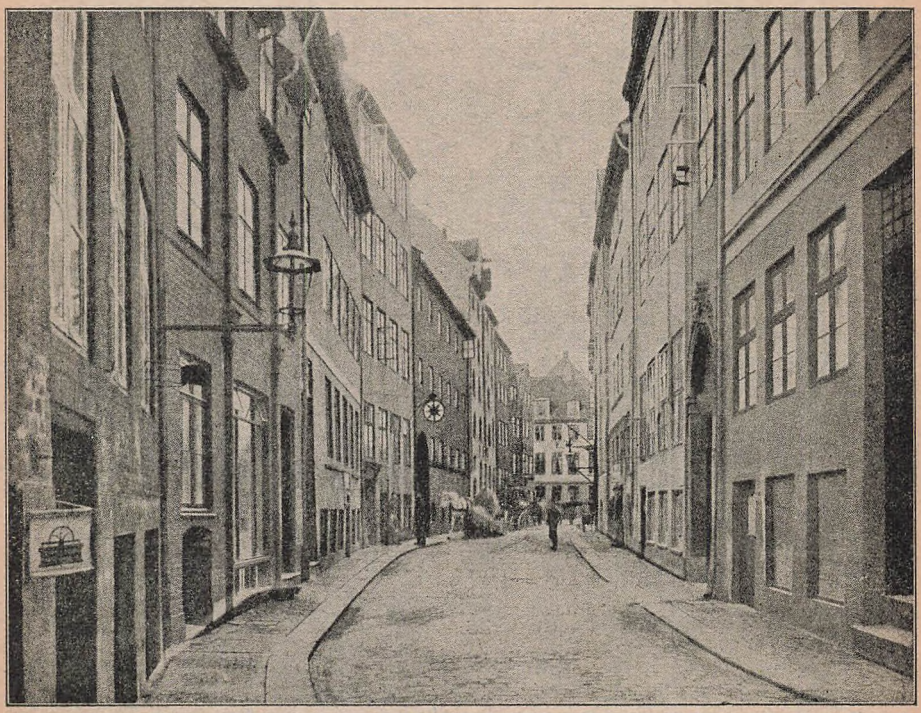
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

MAGSTRÆDE

HISTORISK-TOPOGRAPHISK BESKREVEN

VED

O. C. NIELSEN,
CASSERER, TOPOGRAPH.

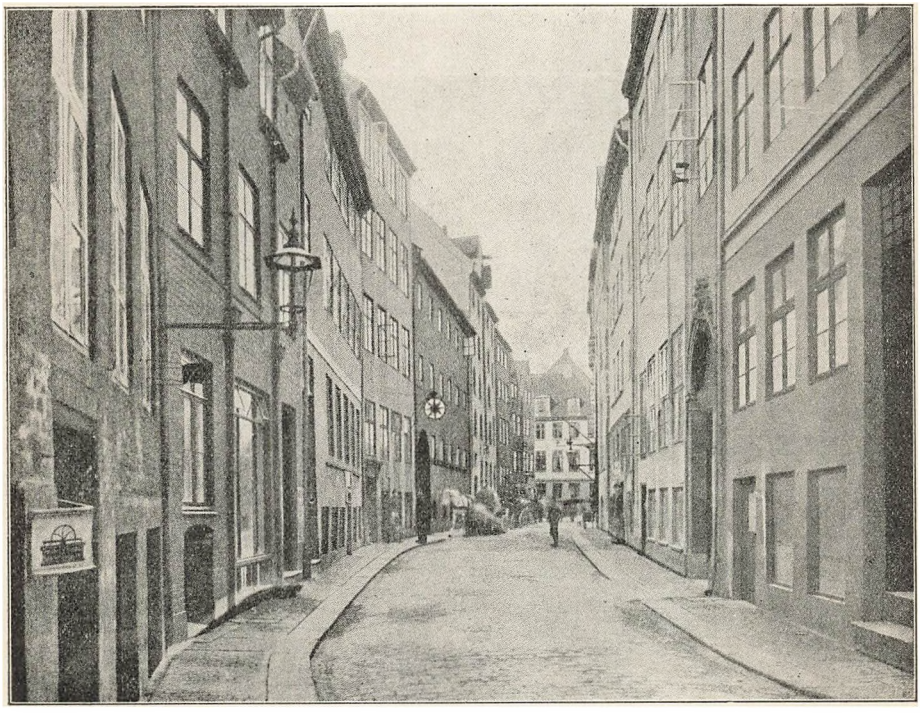
ARNOLD BUSCK
KJØBENHAVN
1933

MAGSTRÆDE

HISTORISK-TOPOGRAPHISK BESKREVEN

VED

O. C. NIELSEN,
CASSERER, TOPOGRAPH.

ARNOLD BUSCK
KJØBENHAVN
1933

FORTALE

Ved Udarbeidelsen af nærværende Skrift har jeg støttet mig til det i Archiver og Bibliotheker indhentede Materiale, og dertil har jeg haft udmærket Nytte af Dr. O. Nielsens og Carl Bruuns »Kiøbenhavns Historie«, Kiøbenhavns Diplomatarium, Hugo Matthiessens københavnske Gader 1728/95 samt flere Værker, Skrifter, Blade etc.

FORFATTEREN

MAGSTRÆDE

Gaden har faaet Navnet „Magstræde", fordi det i sin Tid førte ned til et „Mag", saaledes kaldtes fordum det offentlige Privet, Hysken eller Vandhus, som efter middelalderlig Skik anbragtes afsides ude ved Stranden. Vandhuset her kaldtes „Vestre Mag", og havde sin Plads ved Stranden, saalænge denne naaede op til Gaden, formentlig hvor nu Knabrostræde støder sammen med Stranden og Snare Gade, men ved de fortsatte Opfyldninger i Stranden forsvandt omsider Vestre Mag. 1523 omtales dette Vestre Mag, der altsaa forudsætter et „Østre Mag", som ogsaa forefandtes, og var det Mag eller Hysken, der ligeledes i en fiærn Fortid gav Hyskenstræde Navn.

Før Begyndelsen af det 15. Aarhundrede existerede Magstræde ikke, ja end ikke Antydning til en Gades Anlæggelse her, idet Slotsholmens Canal paa hele dette Stykke hen til Høibro endnu havde en saa betydelig Bredde, at Grundene paa Sydsiden af Ladbrostræde strakte sig ned til den flade Strand. Det, der dengang hed Ladbrostræde, efter Skibsbroen „Ladbro", er baade det nuv. Læderstræde og den vestlige Del, der kom til at hedde Compagnistræde, da Kiøbmændenes Compagnihuus blev opført her.

Denne Ladbro omtales i de ældste Stadsretter som Havnens Ende mod Vest, og de gamle Jordebøger anfører, at Ladbrostræde har gaaet fra Øst til Vest, og at Ladbro har været ved Strædets vestlige Ende, altsaa omtrent hvor nu Raadhusstræde løber mellem Compagnistræde og Magstræde. Ladbro har formentlig haft betydelig Udstræk-

ning langs Stranden, og det er den, der menes, naar det 1275 tillodes Borgerne, de Rige som de Fattige, paa Søn- og Helligdage, dog med Undtagelse af de store Festdage, naar da ikke stor Nødvendighed udkrævede det, at losse fra Broen eller fra Skib imod at give en Penning i Sct. Olavs Blok til de Spedalske. Det er denne Ladbro, der omtales i Stadsretten 1294, § 4, og i det mindste i Christoffer af Bayerns Tid var Ladbro en Stenbro.

Hvor Magstræde nu løber, var der altsaa Vand, men Opfyldningen skred rask fremad, og efterhaanden blev Canalen smallere og smallere som Følge af disse fra Tid til anden foretagne større og mindre Opfyldninger i Stranden, hvorved Byens Terrain voxede uophørligt. Opfyldningen indskrænkede sig iøvrigt ligesaa lidt her, som andre Steder i Byen, alene til Indvinding af Terrain fra Havet, men selve den oprindelige Grund voxede lidt efter lidt i Høide ved Grus, Affald og anden Urenlighed, der blev liggende paa Gaderne. Det er kun ganske enkelte Steder, at den oprindelige Jordbund ligger lige under Stenbroen eller Asfalten, ellers er Opfyldning af 4 til 5 Fod det almindelige i Stadens ældste Quarterer, men adskillige Steder mere.

Ifølge afdøde H. N. Rosenkjærs geologiske Undersøgelser constateredes Lagfølgen ved Magstræde Nr. 14 saaledes:

Moræneleret 0,0 Fod over Havets Høide.
Strandsand ca. 2 Tom.
Tørv ca. 3 Tom.
Fyld 8,5 Fod.

Compagnistræde og Læderstræde var længe Strandgader, men de ophørte med at være det, efterhaanden som der indvandtes Jord fra Havnen, hvilket netop i det 15. og 16. Aarhundrede foregik uafbrudt. Udviklingen gik saaledes for sig, at den med fri Udsigt til Stranden liggende Gade blev ved idelig Opfyldning i Havnen bredere og bredere. Der solgtes saa Grunde paa Gadens Sydside, som efterhaanden bebyggedes, og derefter dannede der sig en ny Strandgade bag disse Huse, hvor den samme

Proces efter kortere eller længere Tids Forløb gentog sig. Paa denne Maade avancerede Byen langsomt ud i Havet, og saaledes er det gaaet til, at Vimmelskaftet afløstes som Strandgade af Compagnistræde og denne atter af Magstræde og Snare Gade, og disse endelig af Nybrogade, hvis Anlæggelse man først kunde tage fat paa i 1684.

I 1523 maa man være naaet langt sydpaa med Opfyldningen, thi det berettes, at da afhændede Byen nogle af sine Jorder her, saaledes kiøbte Anders Jensen et Stykke Øst for Vestre Mag, Oluf Værkmester fik en Jord ved Vestre Mag og Niels Stemp kiøbte en Jord Vest op til den Oluf Værkmester havde faaet.

Ved disse fortsatte Opfyldninger forsvandt omsider den gamle Ladbro, og efter at en lang, smal Holm uden for den var bleven landfast, havde man paa denne Maade indvundet saa meget Landomraade, at man i anden Halvdel af det 16. Aarhundrede kunde tage fat paa Anlæggelsen af de nye Gader Magstræde og Snare Gade. Magstræde omtales første Gang i 1581, og Navnet er da stavet „Magstreditt", og nogle Aar senere „Magh stræde". I den første Tid forekommer ogsaa Benævnelsen „Marqstræde", som stammer fra, at førend Gaden blev anlagt, laa her i Nærheden en Gaard, kaldet „Marquard Rønnovs Gaard", og endelig menes det, at den vestlige Del af Snare Gade oprindelig kaldtes for Magstræde.

Selve Anlæggelsen af Magstræde var dog forbunden med megen Besvær paa dette opfyldte Terrain, ligesom det ogsaa i den første Tid gik trevent med Bebyggelsen.

Paa Grundtegningen af Byen fra c. 1580 er ogsaa Havnen fremstillet tilligemed de tilstødende Gader. Maalene og Forholdene er dog i høj Grad ufuldkomne, saa man ikke kan tillægge Tegningen anden Vægt, end at de Ting, der fremstilles derpaa, virkelig var tilstede, om ikke netop nøjagtig paa det samme Sted, som her angives. Mest fuldkommen er Slotspladsen, men Angivelsen af Gadernes Beliggenhed efter Grundtegningen giver et feilagtigt Begreb om de topographiske Forhold. Naar man nemlig

følger Raadhusstræde paa dette Kort, hører det op ved Compagnistræde, men lidt vesten for gaar Vandmøllestræde derpaa mod Syd, og ender dèr, hvor Vandmøllen maa have ligget, og hvor Gravens Afløb var i Stranden. Paa Kortet ses her Stranden at gaa dèr, hvor Møllestrømmen skulde være, men en Sandbanke tæt uden for antyder, at her var et smalt Løb. Hvis denne Sandbanke havde været landfast mod Vest og Dæmning antydet mod Øst, havde Kortet været rigtigt. Fra Vandmøllestræde fører mod Øst en krum Gade ned til Stranden, og det er Magstræde.

1581 nævnes det Stræde, der gik fra Vandmøllen og til Magstræde, og samme Aar nævnes Boder i „Liden Magstræde", der laa tæt op til Vandmøllestræde, saa „Liden Magstræde" er det samme som Strædet fra Vandmøllen til Magstræde.

I Jordebogens — af 1581 — „General register paa „Vicarijgoidz, som aff kongeliche Maiest: er thillaugt thill „predicanthernis oc skolethiennernis vnderhollding her wdi „Kiøbbenhaffnn wdi jordskylld, landgillde, renntepenn- „dinnge oc bonis communibus" er anført under Gregorii altare: „Hanns Fønnbo wdi Magstredit aff thennd gaard, „hannd wdi boer, 6½ marck, 2 skil. 2 alb.
under Lucie altare: „Niels Matzsenn brygger y Magstredit „af thennd gaard hannd y boer, 12 marck."

Imellem Magstræde, Raadhusstræde, Compagnistræde og Knabrostræde laa i Slutningen af det 16. Aarhundrede tre smaa Stræder eller Gyder, der løb sammen ved en lille Plads i Magstrædes nordvestlige Side, ca. 50 Alen Nordøst for Vandmøllen.

I Begyndelsen af det 17. Aarhundrede havde det overalt paa Byens Grund taget saadan Overhaand med Opsætningen af mere eller mindre ulovlige Skure, Boder, Bislag, Kælderhalse og Trapper i Gader, Stræder og Torve til Gene for den almindelige Færdsel, og ganske imod de kongelige Forbud, at Borgmestre, Raad og Byfoged samt 16 tilforordnede Borgere:

„dend 3. octobris anno 1609 haffuer besluttet och

„sambtøcht hoes forrige siuff artickler, som dend 21. „octobris dernest effter for meenigheden afflæst er, „huorledis hermed forholdis skall, effter huilcke artick- „ler thuende aff samme borgere med byefougden, „kemmeneren och byeskriffueren haffue omgaaet i huer „quarter her i byen och ladet anteigne som effter- „følger."

Resultatet af Synsforretningen over alle disse Tilvæxter og Uregelmæssigheder paa Fortovene blev for Magstrædes vedkommende:

„Vdi Magstræde skulle schuer och bislauge fløttis „inden for rendestenene och de steene paa hiørnit „wed Wandkonsten skulle fløttis tætt op til hiørnit."

I Kæmnerens Instrux og Stadens Jordebog 1. Mai 1620 er opført for Magstræde:

„Søfren Hansens ny opmurede bislaug, af grunden en „half allen ofuer rendesteenen, bør at afskafis, thi „det er vlouligt, oc synderlig for gadens snefuerhedtz „skyld,

„Esben Brøgger et fieleskur, oc

„Reinholdt Seillegers 2 opmurede boder ere vloulige."

1620 gik Magstræde ikke mere ud til Stranden, thi da nævnes en Gang fra Magstræde til Vandhuset, og der omtales ogsaa en Vandhusbro, idet der udstedtes Privilegium paa en Reberbane, der gik derfra over Mølledæmningen og over paa den Skandse, der skilte Vandmølleaaen fra Stranden. Vandhuset og Vandhusbroen er følgelig det samme som Vestre Mag.

Ifølge Noter tilføjet Arent Berntsens Jordebog 1656 er anført under Magstræde:

„Karen Johan Dobbelsteens och hindis søster Eline „Gertzdatter af trende grundmuured waaninger, lig- „gendis sønden for strædit, østen for wandkisten och „wæsten for bemelte Karen Dobbelsteens egen waa- „ning, som nu af Gert Piper farfuer bewaanis."

I Grundtaxten, 30. Mai — 17. Juni 1661 forefindes Fortegnelsen over samtlige Huseiere i Magstræde:

„Peder Andersens tvende waaninger.
„Boeld s: Børge Korenmahlers.
„Lauridtz Kalckmaallers huus med en leye waaning.
„Anne sal: Gert Meiers tvende waaninger ock to
„gammel dito till Stranden.
„Niels Jacobsens tvende waaninger.
„Otte Hansen Skencker.
„Rasmus Muncks to smaa leje waaninger.
„Anne Gert Meiers fire gamle waaninger, Trj gam-
„mell grundmuret dito.
„Hans Pedersen Kleins huus, som skipper qvinde iboer.
„Prammand.
„Skipper.
„Hesselbergs gaard med en waaning till Compagnie
„Strede.
„Rasmus Hansen Munckes gaard med en waaning til
„Compagnie Strede.
„Jacob Pedersens gaard med en waaning till Com-
„pagnie Strede.
„Madtz Rasmusens gaard.
„Jørgen Pedersøn.
„Mette Hansis huus.
„Thomas Thomesen.

Under Frederik den Tredie skete der den store og betydningsfulde Forandring her i Nærheden af Magstræde. I Aarene 1667/68 førtes nemlig Vester Vold frem i lige Linie fra det gamle Hiørne ved Vartov og midt igennem det aabne Vand ned til Langebro. Dermed indvandtes et nyt Areal for Staden, nemlig Terrainet mellem den nye Voldlinie og Slotsholmen. Foreløbig var hele dette Areal dækket af Vand, men Opfyldningsarbeiderne begyndte strax og fremmedes mest muligt i de følgende Aar. Private fik gratis Jord mod Forpligtelse til selv at besørge Opfyldningen. Snart reiste sig her den nye Bydel, der i daglig Tale beholdt Navn efter det Vand, hvoraf den var opstaaet, og kaldtes Kalleboderne, men hvis officielle Navn blev Frederiksholm. Det blev et herskabeligt Qvarteer med brede Gader og palaisagtige Gaarde. 1668 fiærnedes „Løngangen", som derefter var uden Betydning.

8. Aug. 1674 fik Hans Nielsen, Jakob Nielsen og Lorens Kreyer og Medinteressenter Privilegier paa et stort Sæbesyderi, der anlagdes her i Magstræde, nuv. Nr. 9 og Nybrogade 22, hvorfra der kunde være Afløb til den nærliggende Canal. Hans Nielsen og Lorens Kreyer, der efterhaanden blev Eneeiere, anlagde 1683 en Vind-Oliemølle i Enhorns Bolværk paa Christianshavn, og det blev forbudt andre at indføre Linolie, Roeolie og Hampeolie. Hans Nielsen, der imidlertid var bleven Assessor i Commercecollegiet, og Lorens Kreyer fik 1687 Privilegiet forlænget til 15 Aar. Da Assessor Hans Nielsen var død, oprettede hans Enke og Kreyer en Contract om deres Fællesskab i Værkerne, der vurderedes til 11,000 Rdl. Det ses heraf, at de ved Oliemøllen hver havde indrettet sig Haver med Lysthuse, hvilket skulde holdes uden for Fællesboet.

21. Februar 1682 udstedtes en Forordning om Sæbesyderier, der forpligtede dem til at indrette sig saaledes, at de var forvarede for Ildebrand. Paa Sæben blev der sat en vis Taxt, og der beskikkedes en Kørmester af Magistraten til at undersøge alle Sæbefoustager, inden de sloges til. Indførsel af fremmed Sæbe blev forbudt.

Lorens Kreyer døde 1705 som en efter de Tiders fattige Maalestok særdeles velhavende Mand, thi ikke alene fandtes i Skiftet saa godt som ingen Gæld, og hele Boet vurderedes til 89,000 Rdl., men der var i rede Penge over 24,000 Rdl., hvad der var et Særsyn, idet ellers den store Mangel paa Contanter var et Særkiende for hin Tids Dødsboer. I Boets Masse var Sæbesyderiet undtaget, om hvilket der var en særlig Interessentskabs Contract. Han synes navnlig at have drevet Groshandel med Vine og fransk Brændevin, hvoraf der fandtes en Beholdning til Værdi af over 10,000 Rdl., men han havde ogsaa Kramvarer til Værdi af over 17,000 Rdl. Da hans ældste Hovedbog begyndte 1656, har han altsaa været en gammel Mand ved sin Død.

Han var første Gang gift med Kathrine Silche, af hvilket Ægteskab der var en Søn, Jørgen, der var Kiøbmand her i Staden, og hvem Faderen under kritiske For-

hold havde hjulpet med store Summer, saa han gav Afkald paa sin Fædrenearv. Af andet Ægteskab med Anna Margrete von Essen, var Datteren, Kathrine Elisabeth, gift med den rige Abraham Lehn, og af de 3 Sønner var Lorens 1705 Assessor i Hofretten, Steffen drev Faderens Forretning og Johan var i Ostindien.

Medens det store Arbeide ved det nærliggende Frederiksholms Anlæggelse og Bebyggelse stod paa, skulde man tro, at der var sørget for, at Omgivelserne kom til at ligge i nogenlunde ordentlig Stand, men om det nu skrev sig fra de militaire Autoriteters Forsømmelighed eller Magistratens Raadvildhed vides ikke, men underligt ser det i hvert Fald ud, naar der skrives i Kæmnerregnskabet 1678:

„Borttaget den store Mødding, som i nogle Aar var „bleven samlet paa Hiørnet af Magstræde, 214 Læs."

Da Møllecanalen ved Vandkunsten skulde opfyldes, traadte nogle af Magstrædes Beboere hiælpende til, da de var stærkt interesseret i, at dette Areal snarest blev tørlagt, og da det, 21. Mai 1679 blev bestemt, at Løngangsstræde skulde anlægges, fik de nogle Grunde her for deres Uleilighed.

1689 nævnes Antoni Rens, Farver, i nuv. Nr. 15 i Magstræde og Nr. 28 i Nybrogade, og nærved, i Farvergade, Nikolaj Rens, der da betegnes ogsaa som Farver. Det lader til, at de to Rens'er, der vel var Fader og Søn, har været knyttet til den ældre Farverfamilie Piper, thi 1676 havde Nikolaj Rens, Antoni Rens og Frederik Piper ansøgt Kong Christian den Femte om Stadfæstelse paa Kong Frederik den Tredies Bevilling for deres Farveri. De klagede over, at der fra Udlandet kom mange, der trængte sig ind i deres Næring, og 28. April 1676 havde de derfor faaet Eneret som Farvere i Kiøbenhavn, Christianshavn og Kiøbenhavns Amt. Formodentlig er Farveriet flyttet til Magstræde, for at der kunde haves Afløb til Stranden. Næring som kongelig privilegeret Farver var fordelagtig i den Tid, da Husfliden blomstrede, og Folk selv forfærdigede deres Klædningsstoffer.

Ved Aaret 1700 forelaa „Fortegnelse paa alle, som

„søge den tydske kircke her i dette Hellig geystis sogn „boendis, godvillige og uvillige", og under Magstræde staar opført:

„Hermand von Linderchen".

Under Bybranden i 1728, den største ulykkelige Hændelse, der nogensinde er overgaaet Kiøbenhavn, gik hele Magstræde op i Luer. Efter Branden skulde saa alt atter bygges op og kædes sammen med de bevarede gamle Bydele, som Flammerne ikke havde naaet, og da Kong Frederik den Fierde og hans Raadgivere stod over for denne vældige Opgave, meldte den Tanke sig naturligvis strax, at genreise de brændte Qvarterer i Harmoni med de Bygningsidealer, som Barokken andet Steds havde udformet med saa stor Skønhed. Regelmæssighed og Orden skulde raade i den nye Stad, med ensartede Rækker af Huse skulde Gaderne føres igiennem i lige og brede Linier, og saa meget som muligt udslettes af det forkrøblede og tilfældige, som før havde præget Byen. Flammerne havde banet Veien og skabt en enestaaende Leilighed til paa tværs af de rygende Tomter at trække Linierne op for en Residensstad, som var Enevoldskongen værdig og allerede i December 1728 forelaa en fuldt udarbeidet, godkiendt Plan over, hvorledes Husrækkerne skulde tvinges tilbage, og Gadernes værste Buler rettes ud efter Linealen. Inden Blækket var tørt, var man dog klar over, at Projectet i sin Helhed var uigennemførligt. Dog søgte man at holde fast ved Kravet om, at de vigtigste Gader skulde udvides til en Bredde af 20—24 Alen, Stræderne til 16, hvorimod det fik „udi det Øvrige ved den forrige Gadernes Krumhed at have sit Forblivende". Men en Storm af Vrede mødte ogsaa dette stærkt afdæmpede Forslag, rundt om i Stræderne laa de ruinerede Bygninger som Krøblinger, der trofast holdt Vagt over Eiendommenes rette Grænser, og det næste Aar nedsattes Sidegadernes normerede Bredde derfor yderligere til 10—12 Alen. I den barske Virkelighed sygnede de stolte Planer hurtigt hen, men hvor stærkt de end skrumpede ind, bar de dog i hvert Fald nogen Frugt, thi mange af de trange og krogede Gyder og Gange forsvandt, og et stort Antal Gader blev gjort

bredere. Fraset disse Forandringer gled den gienopstandne By i det store og hele tilbage i sit gamle Leie. Det hærgede Kiøbenhavn reiste sig af Asken, men den nye By prægedes trods alt af den ældres Træk, de sad saa dybt og fast indridset, at den hyggelig og fortrolig kunde slutte sig til de ærværdige Qvarterer, som havde undgaaet den store Katastrophe.

Af „Plan paa de Afbrente Pladtzer udi Kiøbenhafn med Gadernes Skickelse saaledis som de Her efter skal were. 1730", ses Magstræde blandt de Gader, der skulde reguleres, og med puncterede Linier er angivet, hvorledes Gaden skulde rettes ud og giøres bredere, men Planen blev ikke realiseret hverken dengang eller senere.

1795 hiemsøgtes Kiøbenhavn atter af en stor Ildsvaade og ogsaa denne Gang banede Flammerne sig Vei ned i dette Qvarter, men bl. a. forblev Magstræde uskadt.

Magstrædes Beboere hørte i tidligere Tid til den bedrestillede Borgerstand, men da man efter 1850 tog rigtig fat paa Bebyggelsen uden for Byen og i Forstæderne, flyttede mange Folk fra den indre By og ogsaa fra Magstræde, og søgte ud til de nye Eiendomme eller byggede egen Villa. Saa rykkede den lavere Middelstand og Smaakaarsfolk ind i de forladte Leiligheder, og i Slutningen af forrige Aarhundrede fik Magstræde den Plet paa sit Navn, at det blev en af Prostitutionens mest berygtede Gader, men ved den offentlige Prostitutions Ophævelse fra 11. October 1906, ifl. Lov af 30. Marts s. A. ophørte heldigvis de her saa forargelige og demoraliserende Tilstande med hyppige, natlige Optøier, og Magstræde blev atter den stille og rolige Gade, hvor Handel og Vandel gaar sin vante Gang.

Strax ved Hiørnet af Knabrostræde ser man det eiendommelige, at det nordlige Hiørnehuus danner et trekantet Indhug og ud til Fortovet en høi Mur, ret pyntelig, men overklistret med Placater, og med en Dør ind til en lille Gaardsplads. Dernæst lægger man Mærke til Nr. 6, der er sat i nydelig Stand, og præsenterer sig smukt og stateligt, men mellem alle Venner af det maleriske, gamle Kiøbenhavn vakte det Vemod for faa Aar siden at se, at

man pillede den smukke Indgangsportal, paa Eiendommen, ned, thi den regnedes for at være en af de smukkeste og bedst bevarede Rococo-Portaler i Staden. Eieren af Eiendommen, Ingenieur N. P. Nielsen skulde imidlertid have Plads, at hans Automobil kunde køre ind i Gaarden, og derfor maatte Portalen vige.

Her i Nr. 6 har iøvrigt boet flere kendte Personligheder, saaledes Historikeren Ove Malling, Forfatteren af „Store og gode Handlinger" fra 1776—80 (1776 Student, 1777 Over-Kammer-Secretair, 1779 Kammerraad). Digteren Ole Johan Samsøe havde Bolig her, 1795/96, og da angives som forrige Page-Informator, og i den samme Eiendom boede „Bombebøssens" Skaber, Peder Norden Sølling som ung Søe-Lieutenant 1787/88.

Den gamle Husrække brydes midt i Gaden ved Nr. 10, hvor Magstrædes Dampmølle har boret sig ind med en ny, smuk Bygning. I det forrige Nr. 10 boede den italienske Componist, Ober-Capelmester Guiseppe Sarti, 1773—75.

Nr. 14 optages nu af Sthyr & Kjærs nye, store Complex, men da Bygningen ligger et godt Stykke tilbage fra Gadelinien, ses en betydelig Del af de tilstødende Huses Gavle, og da Gavlen paa Nr. 16 kun er svagt overkalket, har man her for sig noget prægtigt, gammelt Bindingsværk. I det forrige Nr. 14 boede den bekendte Fysiker, Cand: polyt: Ludvig Valentin Lorenz, 1860/61.

Den sydlige Side af Strædet frembyder ikke synderlig Afvexling, og det første Øjet fanger er Nr. 3, der ved sin Bygningsstil og hele Indretning er præget af Alder og Værdighed. Nr. 11 og 13 er store Pakhuse, og endelig ved Hiørnet af Frederiksholms Canal staar vi over for den samme Eiendommelighed som henne ved Hiørnet af Knabrostræde, idet det nye Hiørnehus ligger tilbagetrukket, og langs Fortovet en høi Mur og mellem denne og Eiendommen en lille Gaardsplads.

Magstrædes Brolægning saavel som Fliserne paa Fortovet er saa slidt og ujævn, som dette vel overhovedet kan blive, og hidrører formentlig fra den Brolægning som Byens Gader blev forsynet med i Aarene, der fulgte efter 1764. Langs den udvendige Side af Rendestenen blev der

dengang anbragt Afviserstene, som næsten var en Alen høie, for at hindre Vogne i at køre ned i Rendestenen.

Som Gaden var, og hovedsagelig endnu er, det smalle, krumme Stræde og snævre Gaardspladser, befandt vore Forfædre sig lykkelige og tilfredse med det. De følte sig særdeles godt tilpas i disse gamle Huse, og giorde sig det hyggeligt i de smaa lavtloftede Værelser. Her boede Slægt efter Slægt, og man har aldrig hørt, at nogen her døde af Mangel paa frisk Luft, Lys og Sol.

Tiden og Udviklingen har jo ikke ganske skaanet Magstræde, men Gaden maa dog siges at være sluppen billigt, naar man har set, hvorledes det er gaaet med mange andre Gader og Stræder, ja hele Qvarterer, i den Reformernes Tidsalder, der fulgte efter Midten af forrige Aarhundrede, da Udvikling og Fremskridt løb Storm mod Byens Skranker og den efterfølgende nye Tid foer frem med Voldsomhed. Trods alt har Magstræde i det store og hele bevaret sit gamle Fysiognomi, og der hviler over Gaden en Duft fra gamle Dage.

Naar man en smuk Sommerdag kommer oppe fra Hovedgadernes pulserende Liv og lægger Veien om ad Magstræde, virker det helt velgørende at dvæle lidt ved alt det gamle her, man kommer uvilkaarlig til at holde af disse gamle beskedne Huse, og saalænge de kan gøre Fyldest til Beboelse og Folk er glade for at bo i dem, er der ingen berettiget Grund til at rive dem ned. Alle vi, der holder paa det gamle, og vi er vel de fleste endnu, lad os til enhver Tid staa paa Vagt, for at værne om alt det, som i architectonisk og byhistorisk Henseende har Betydning, saa at det lidet, der er tilbage af den lille Fæstningsbyes smaa Huse, Gader og Stræder kan blive bevaret og hertil hører Magstræde. Denne Gade har i de svundne Aarhundreder i overordentlig Grad bevaret et gammeldags Præg, og enhver, der føler Trang til at se noget af det, der endnu er tilbage af det rigtig, gamle Kiøbenhavn, vil her i Magstræde kunde giøre interessante Iagttagelser.

Tidligere udkommet af samme Forfatter:

CHRISTIANS KIRKE,
NYHAVN,
NIELS HEMMINGSENS GADE,
KNIPPELSBRO,
DYVEKES GAARD,
KJØBMAGERGADE,
KNABROSTRÆDE,
VESTERGADE,
LARSLEJSTRÆDE,
FARVERGADE,
HYSKENSTRÆDE,
KALKEBALLEN,
STORMGADE,
BADSTUESTRÆDE,
JERMERS TAARNET,
PEDER HUITFELDTS STRÆDE,
KONG FREDERIK DEN FEMTES RYTTERSTATUE 1. Del og 2. Del,
AMALIENBORG, 1. Del, 2. Del og 3. Del.
BRÆDDEHYTTEN,
VOGNMAGERGADE,
VANDKUNSTEN,
FRIHEDSSTØTTEN,
SANCT GIERTRUDS STRÆDE,
SILKEGADE,

samt

KJØBENHAVNS HOF- OG SLOTSKIRKE.

KR. ERIKSEN, PR. JØRGENSGADE 5